

Darīsim KOPĀ!

8.–9. lpp.

OŽ PĒC GĀZES. KO DARĪT
AS LATVIJAS GĀZE SPECIĀLISTI PAR TO, KĀ GĀZES
SMAKU NESAJAUKT AR SKĀBU KĀPOSTU SMARŽU
UN KĀPĒC BĪSTAMAS IR VECAS GĀZES PLĪTIS

**CIK DAUDZ NAUDAS
ATLICIS RENOVĀCIJAI?**

VALSTS PAPILDINĀS SILTINĀŠANAS FONDU,
KONKURSI TURPINĀS

5. lpp.

№8 (48), augusts 2012

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

VISAPTVEROŠI PAR SAVĒJĀM UN KOPĒJĀM CAURULĒM

**Kas salabos
pilošu krānu?**

**Kas atbildēs
par plīsušu stāvvadu?**

**Kam pieder
jūsu radiators?**

**Kas nomainīs izrūsējušu
dvieļu žāvētāju?**

6.–7. lpp.

NEPIETIEKAMA VĒDINĀŠANA...

NOGALINA

10.–11. lpp.

Latvijas zinātnieks stāsta,
kādēļ pēc jauno logu ielikšanas
vajag mainīt ieradumus

UZDOD JAUTĀJUMU GALVENAJAM!

Pašvaldības namu apsaimniekošanas uzņēmuma **Rīgas namu pārvaldnieks** vadītājs **Ērvins Straupe** turpina tikties ar rīdziniekiem. Uzdod jautājumus, pastāstīt par problēmām, pasūdzēties par namu pārvaldes darbiniekiem būs iespējams 5. septembrī **RNP Pļavnieku** iecirkņa telpās (**Rīgā, Deglava ielā 106/4**). Sapulces sākums plkst. 17.00.

Uz tikšanos vēlams ierasties ar dokumentiem, kas apliecina, ka mājai ir problēma. Ja namu pārvaldes darbinieki uzreiz nevarēs dot atbildi, iedzīvotāju iesniegumus pierēģistrēs, un tiek solīts uz tiem reaģēt iespējami ātri.

Sapulcē var piedalīties visu Rīgas rajonu iedzīvotāji, bet īpaši aicināti ir **Rīgas namu pārvaldnieka** klienti no Purvciema.

ĪRES VALDE LABI PASTRĀDĀJUSI

Nolaidīgiem namsaimniekiem nāksies samaksāt naudas sodu 180 tūkstošu latu apmērā

Rīgas pilsētas Īres valde sniegusi Mājokļu un vides komitejai pārskatu par gada laikā paveikto. **Labā ziņa: namu īpašnieki, kuri liek saviem īrniekiem mocīties aukstos dzīvokļos, atslēdz ūdeni vai neizved atkritumus, pēdējo 12 mēnešu laikā ir kontrolēti un sodīti daudz stingrāk nekā pirms gada.**

Rīgas pilsētas Īres valde radīta, lai būtu starpniecība starp mājokļu īrniekiem un īpašniekiem, kā arī sniegtu konsultācijas dzīvokļu īpašniekiem problemātiskos mājokļu apsaimniekošanas jautājumos.

Gada laikā līdz šā gada 1. jūlijam mūsu valde sniegusi 587 tāda veida konsultācijas, – pastāstīja iestādes vadītāja **Narine Abagjana**, – un tas ir ļoti pozitīvs rādītājs, jo cilvēkiem pastāvīgi vajadzīgs atbalsts un padoms.

Vislielākās problēmas, protams, saistītas ar denacionalizētajiem mājokļiem, kuru īpašnieki nekaunīgi liedz īrniekiem pamatpakalpojumus. Šo māju īemītņiem pastāvīgi sūdzas valdē par ēku inženiertehnisko komunikāciju sliktu stāvokli, neuzkoptu teritoriju, kā arī īpašnieku centieniem patvaļīgi paaugstināt īres maksu.

Valdes speciālisti dodas apsekot problemātiskās mājas, sastāda aktus un aicina konfliktējošās puses uz sarunu. Ideālā gadījumā namīpašniekam un īrniekam izdodas ierēdņu klātbūtnē vienoties par to, kā dzīvot tālāk. Taču

bieži vien mājokļu īpašnieki neierodas uz sēdi un nepilda ieteikumus. Tādā gadījumā viņu lieta tiek nodota Administratīvajā tiesā, kura likuma pārkāpējiem piespriež naudas sodus.

Pēdējā gada laikā izrakstīts trīsreiz vairāk naudas soda kvīšu nekā gadu iepriekš, – stāsta **Narine Abagjana**. – Administratīvā tiesa izskatījusi 145 mūsu valdes protokolus un 81 gadījumā pieņēmusi lēmumu par soda sankcijām. Naudas sodu kopējā summa pārsniedz 180 tūkstošus latu.

Protams, vainīgie namsaimnieki novilcina laiku, apstrīdot Administratīvās tiesas lēmumus, taču agrāk vai vēlāk viņiem nāksies samaksāt, kā arī savest māju kārtībā un atvadīties no ieraduma darīt pāri īrniekiem.

Taču ne jau visas konflikta situācijas iespējams atrisināt, izrakstot vaininiekam soda kvīti. Dīemžēl Rīgā aizvien biežāk dzirdams par īrnieku nelikumīgu izlikšanu no dzīvokļiem saimnieku mājās.

– Īpašnieki zaudē mājas un dzīvokļus parādu dēļ, un nekustamais īpašums nonāk izsolē, – procesu apraksta **Narine Abagjana**. – Dīemžēl reti kuru interesē

tas, ka šajos dzīvokļos ar likumīgām tiesībām dzīvo īrnieki. Pēc izsoles tiesu izpildītājs palīdz jaunajam īpašniekam pārņemt īpašumtiesības un bieži vien nepamatoti cenšas izlikt no mājokļa īrnieku.

Tādā veidā mājokļus jau zaudējušas desmitiem rīdzinieku ģimeņu, kuras nepavisam nav vainīgas pie tā, ka viņu mājas bijušais īpašnieks ir bankrotējis. Šie cilvēki ir noslēguši līgumu, kas joprojām ir spēkā, un svešu parādu dēļ viņiem nebūtu jācieš. Bet vai gan ilgi turēsies pretī, ja uz sliekšņa stāv tiesu izpildītājs ar nolīgtiem apsargiem un sāk izlikšanu?

Mēs pieprasījām, lai Zvērinātu tiesu izpildītāju padome, Tieslietu ministrija un Iekšlietu ministrija izvērtē šādu rīcību. Beigu beigās tika lemts, ka jāpārveido likumi un jāsadarbības ar Zvērinātu tiesu izpildītāju padomi, lai nepieļautu tiesību normu pārkāpumus, – skaidro **Abagjana**.

Šobrīd, kā stāsta pašvaldībā, tiesu izpildītāji esot nedaudz mazinājuši cīņas sparu un, palīdzot dzīvokļu vai māju pircējiem pārņemt īpašumtiesības, tomēr apspriežoties ar Īres valdi.

Iesniegt sūdzību par namīpašnieka patvaļi, saņemt valdes speciālistu konsultāciju mājokļu īpašnieki un īrnieki var Rīgā, Raiņa bulvārī 23, korpus 2, piesakoties pa tālruni 67012096. **K**

VESELĪBAS CENTRĀ

**Rīga,
Lāčplēša iela 24,
korp. B**

**IZNOMĀ
TELPAS**

+ PRIVĀTPRAKSEI
+ MEDICĪNAS IESTĀDEI

Tālrunis:
29720081

Sistemserviss
PĀRBAUDE,
SERVISS,
PIEGĀDE

**20
GADU
PIEREDZE**

• **C KLASES
ŪDENS
PATĒRINA SKAITĪTĀJI –
OFICIĀLS PĀRSTĀVIS BALTUĀ**

• **ŪDENS UN SILTUMA
SKAITĪTĀJI**

• **MANOMETRI,
TERMOMETRI**

☎ 20040513, 67245756

Vācijas ražotāja
apkures radiatori
“**KERMI**”

25% atlaide
no veikala
cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības
izlīdzināšana

Tālr.: 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

- ✓ **Kā jāapsaimnieko mājokli?**
- ✓ **Kas maksās par remontu?**
- ✓ **Kādas tiesības ir iedzīvotājiem?**
- ✓ **Kāpēc aug tarifi?**

**Par to visu – mūsu portālā
www.kopaa.lv !**

TRUCIGO MAZAK, PABALSTI LIELĀKI

Augošo tarifu dēļ dzīvokļa pabalsti Rīgā palielinās

Sociālā situācija Rīgā sāk izlīdzināties, šā gada vidū maznodrošināto personu skaits bija sarucis par 15%. Samazinājies arī pabalstu saņēmēju skaits (-13%). Taču pašvaldībai joprojām nākas atvēlēt milzu summas sociālajai palīdzībai: šogad pabalstiem Rīgā paredzēts iztērēt 21 miljonu latu, bet nākamgad jau būs vajadzīgi 26 miljoni.

Kas notiek galvaspilsētas sociālajā sfērā? Šā gada jūnijā sociālos pabalstus saņēma 29 tūkstoši rīdzinieku, tai skaitā garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalsts pienācās 16 700 cilvēkiem. Atgādināsim, ka sociālais dienests katram Rīgā dzīvošajam deklarētajam cilvēkam garantē šādu ienākumu līmeni: 90 latu pensionāram, 45 latu bērnam, 40 latu darbspējīgai personai. Tādai summai jāpaliek cilvēka rīcībā pēc dzīvokļa rēķina samaksāšanas.

Dzīvokļa pabalstu, tas ir, palīdzību komunālo pakalpojumu rēķinu samaksai, saņēma 24 tūkstoši rīdzinieku. Šim mērķim pilsēta pirmajā pusgadā iztērēja sešus miljonus latu. Daļējs vai pilns dzīvokļa pabalsts pienākas visām maznodrošinātajām personām, kuru ienākums pēc komunālā rēķina samaksas ir mazāks par pilsētas noteikto GMI.

– Mēs vērojam interesantu tendenci – GMI pabalsta saņēmēju skaits galvaspilsētā samazinās, toties pēc dzīvokļa pabalsta pie mums vēršas aiz-

vien vairāk cilvēku, – stāsta Sociālās pārvaldes priekšnieks Mārtiņš Moors. – Tas nozīmē, ka aug maksa par komunālajiem pakalpojumiem. Cilvēkiem, kuri vēl pirms dažiem mēnešiem paši spēja samaksāt rēķinus, tagad vairs naudas tam nepietiek.

Tā kā komunālo pakalpojumu tarifi ceļas, 2013. gadā finansējumu dzīvokļa pabalstiem, pēc sociālā dienesta aplēsēm, nāksies palielināt par aptuveni 500 tūkstošiem latu. Vai pilsētai atradīsies vajadzīgie līdzekļi? Pilnīgi iespējams, ka pabalstu fondu Rīgai nāksies palielināt par veseliem pieciem miljoniem latu.

– Pirms pāris gadiem valsts pašvaldībai kompensēja 20% piešķirto dzīvokļa pabalstu, – stāsta Mārtiņš Moors, – bet šogad šī sistēma bija spēkā tikai līdz maijam. Jaunajā apkures sezonā pilsētai atkal nāksies maksāt lielus dzīvokļa pabalstus, bet nu jau nerēķinoties ar valsts atbalstu.

Līdzīga ir situācija ar garantētā minimālā ienākuma pabalstu. Līdz šā gada

beigām valsts apmaksā 50% GMI pabalstu, otru pusi no sava budžeta piešķir pilsēta. Bet nākamgad, šķiet, valsts atbalsta vairs nebūs un nauda būs jāņem tikai no pašvaldības kases.

– Esam aprēķinājuši, ka šogad valsts Rīgai vēl atmaksās pabalstiem iztērētos aptuveni 4,5 miljonus latu, – saka Mārtiņš Moors. – Ja nākamgad pašvaldība tādu palīdzību nesaņems, papildu naudu nāksies meklēt pilsētas kasē. Bet 4,5–5 miljoni latu ir liela summa.

Kā Latvijas pilsētas 2013. gadā tiks galā ar jauno slodzi pabalstu finansēšanā? Vai taupības nolūkā nenāksies samazināt pabalsta saņēmēju kategorijas? Pagaidām uz šo jautājumu atbildes nav pat Latvijas Pašvaldību savienībai. Tostarp Rīgā vērojama viena pozitīva tendence: kopš 2011. gada aprīļa GMI pabalsta pieprasītāju skaits samazinās. Jācer, ka līdz gada beigām trūcīgo skaits Rīgā atkal samazināsies un tas kaut nedaudz atslogos sociālo budžetu. **K**

UŠAKOVS AIZSTĀV SĒTNIEKUS

Gada sākumā redakcija saņēma desmitiem vēstuļu no pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma *Rīgas namu pārvaldnieks* sētniekiem. Viņi sūdzējās par krasu algas samazinājumu – uzņēmums bija noteicis jaunas normas, izdevīgas tikai tiem sētniekiem, kuri apkalpo lielas mājas ar plašām piegulošajām teritorijām.

Jau toreiz sētnieki lūdza sūdzības nodot pilsētas mēram, bet vasarā paši tikās ar Nilu Ušakovu. Viņš uzklusēja delegātus un atzina, ka algu no jauna vajag pārskatīt.

Iespējams, ka pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmumā strādājošie 2100 sētnieki drīzumā atkal

saņems vairāk. Vai par to būtu jāpriecājas? Grūti teikt. Labam sētniekam nav jēl maksāt, bet daudzi mūsu lasītāji uz jaunumu reaģēja pa savam: „Dienžēl ne jau visi darbinieki ir pelnījuši algas pielikumu, jo uzkopšanu neveic pietiekami kvalitatīvi”. **K**

Piedāvājam:

- KERAMZĪTBETONA BLOKI
- BI-ARMATŪRA
- BRUČAKMENS
- CEĻU UN IETVJU APMALES

Adrese:
„Bebru pļavas”, Dzimtmisa, Iecavas novads, LV-3913
 Tālrunis: **+371 67165840**
 Fakss: **+371 67167140**
 E-pasts: **info@buvema.lv**
www.buvema.lv

BUVEMA

BETONA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

■ Rīgas namu apsaimniekotājs

Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos:

- Avots
- Centrs
- Daugava
- Jugla
- Krasts

■ Kurzeme

■ Kengarags

■ Mežciems

■ Pļavnieki

■ Purvciems

■ Valdemārs

■ Vecmīlgrāvis

Kā arī:

■ Rīgas apsaimniekotāju

asociācija, Lāčplēša ielā 24 – 408, Rīgā

■ Bijušā Rīgas Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijā

■ SIA „Sagdiana”, mēbeles veikals, Kroņa ielā 23b, Rīga

■ Filiāļu tīkls „SPECS”, SIA „Akvedukts”

■ Veikalos „Mežam un Dārzam”:

● Kalnciema ielā 17a, Rīga

● Brīvības gatve 350a, Rīga

■ Lielveikalos „Būvniecības ABC”:

● Pērnavas ielā 27/29, Rīgā

● Mūkusalas ielā 93, Rīgā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāji 20. septembrī

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs:

SIA «EGO projekts»

Reģistrācijas

numurs: 000703294

Telefons: 20042031

Reklāmas nodaļa: 28681192

http://www.kopaa.lv

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Lāčplēša ielā 24, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar Rīgas

Apsaimniekotāju Asociāciju

Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

**Darīsim
KOPĀ!**

RĪGĀ – IERASTAIS TARIFS

AS Rīgas siltums no šā gada 1. augusta norēķiniem par piegādāto siltumenerģiju piemēros cenu 45,42 latu par MWh plus PVN, tādējādi cena salīdzinājumā ar jūliju palikusi nemainīga.

Siltumenerģijas cena noteikta, pamatojoties uz AS Latvijas gāze publicēto paziņojumu par dabasgāzes tirdzniecības gala tarifiem augustā, kas atbilst dabasgāzes tirdzniecības cenai 230 latu par 1000 kubikmetriem.

Saskaņā ar LG publicēto informāciju dabasgāzes tirdzniecības cena septembrī un oktobrī varētu saglabāties tādā pašā līmenī, tātad septembrī un oktobrī par siltumu mēs maksāsim jau pēc ierastā tarifa. **K**

„KAM JĀMAKSĀ?”

✉ „Jūnijā pārvaldnieks veica mūsu mājā pārbaudi. Izrādījās, ka salūzis ūdens spiediena regulators. Detaļu nācās nomainīt. Pēc tam namu pārvalde atsūtīja vēstuli, kurā teikts, ka iedzīvotājiem jāsamaksā par jauno regulatoru un avārijas seku likvidēšanu. Maksa ir 137 latu bez PVN, un mūs interesē jautājums, vai tāda prasība ir likumīga.

Un vēl viens jautājums: vai pašvaldībai par saviem līdzekļiem būtu jāatjauno divas sabrukušās veļas žāvētavas mūsu pagalmā? Lieta tāda, ka sētniece aicina arī šim nolūkam savākt naudu no iedzīvotājiem”.

– Namu pārvalde rīkojas atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1014. Šajā dokumentā teikts:

„22. Pēc avārijas situācijas novēršanas pārvaldniekam ir pienākums 10 darbdienu laikā rakstiski paziņot dzīvokļu īpašniekiem par avārijas situācijas novēršanai veiktajiem darbiem, kā arī šo darbu izmaksām.

23. Pārvaldniekam ir pienākums paziņot dzīvokļu īpašniekiem vai to pilnvarotai personai par kārtējo remontdarbu veikšanu dzīvojamā mājā un pieaicināt attiecīgo personu piedalīties veikto darbu pieņemšanā.

24. Ja ir ievēroti šo noteikumu 22. un 23. punktā minētie nosacījumi, pārvaldniekam ir tiesības pieprasīt dzīvokļu īpašniekiem segt par avārijas situācijas novēršanu iztērētos līdzekļus (papildus noteiktajai pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksai).”

Bet ne jau vienmēr iedzīvotājiem nākas maksāt par remontu. Ja viņi laikus ir izveidojuši remonta fondu, pārvaldnieks ar dzīvokļu īpašnieku atļauju var izmantot šos uzkrājumus. Avāriju iespējams likvidēt arī par pozīcijā „Neparedzēti izdevumi” uzkrātajiem līdzekļiem. Ja mājai šādu fondu nav un attiecīgie remonta darbi nav paredzēti apsaimniekošanas tāmē, namu pārvaldes izrakstīto rēķinu nāksies samaksāt.

Turpmāk iedzīvotājiem derētu vienoties ar pārvaldnieku par remonta fonda izveidi vai uzkrājumiem neparedzētiem izdevumiem, lai avārijas likvidēšanas izmaksas nenāktos segt ar vienu maksājumu.

Tagad par veļas žāvētavām. Apsaimniekotājam tās jāatjauno, ja to pieprasa lielākā daļa iedzīvotāju (sarīkota kopsapulce vai parakstīts iesniegums), bet maksāt par jaunajām žāvētavām vajadzēs pašiem dzīvokļu īpašniekiem. Viņi var pakāpeniski sakrāt tam naudu, piekrītot nelielam apsaimniekošanas maksas palielinājumam, vai arī novirzīt remontam jau uzkrātos līdzekļus. Taču likums neaizliedz arī vienkārši samest naudu jaunām žāvētavām. **K**

SAEIMA ATKAL PIEVĒRSUSIES PARĀDIEM

Pavasari Saeimas Mājokļu jautājumu apakškomisija sāka izskatīt grozījumus Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā un vairākos citos normatīvajos aktos saistībā ar mājokļiem. Vasara tuvojas izskaņai, un deputāti ir gatavi turpināt darbu. Ko varam gaidīt no dzīvokļu īpašnieku un mājas apsaimniekotāja attiecības regulējošajiem likumdošanas aktiem jaunā redakcijā?

Pēc Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas vadītāja Ģirta Beikmaņa domām, likumdevēji ar grozījumu palīdzību cenšas atrisināt ielaisto komunālo maksājumu parādu problēmu.

Situācija ar parādiem valstī nav nekā spoža. Pēc Latvijas Pašvaldību savienības datiem, mūsu cilvēkiem iekrājušies nesamaksāti rēķini par vairāk nekā 30 miljoniem latu. Ļaunākais ir tas, ka nemaksātāju vidū ir tādi, no kuriem neko vairs nevar dabūt – viņi pārdevuši vai ieķīlājuši dzīvokli, bankrotējuši vai aizbraukuši no Latvijas.

Kas ir atbildīgs par šo cilvēku parādiem? Pēc pašreizējiem noteikumiem – kaimiņi, kas ne pie kā nav vainīgi, jo, ja parāds netiek nokārtots, ziemā visa māja var palikt bez siltuma. Likumdevēji it kā piedāvā mums segt svešus parādus, izmantojot šim nolūkam mājas uzkrājumus, tātad ņemt naudu no godprātīgo iedzīvotāju kabatas. Adekvāta problēmas risinājuma joprojām nav.

– Bēdīgākais ir tas, ka visos jautājuma apspriešanas gados Saeima pat nav formulējusi galamērķi, – teic Ģirts Beikmanis. – Bet mērķis ir nepieļaut, ka atbildība par svešiem komunālajiem parādiem gulstas uz apzinīgo dzīvokļu īpašnieku pleciem.

Pēc namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju pārstāvja domām, valsts

velti cenšas atrast universālas zāles visiem gadījumiem:

– Efektīvāk būtu meklēt atsevišķus lēmumus. Piemēram, ja vienuļš dzīvokļa īpašnieks ir miris, īpašumu atsavinā valsts vai pašvaldība. Kamēr tiek kārtoti dokumenti, krājas komunālais parāds. Kam tas būtu jāmaksā? Liekas gan, ka dzīvokļa ieguvējam.

– Vai arī cits variants: bankā neieķīlāta dzīvokļa īpašnieks piesaka personisko maksātnespēju, – turpina Ģirts Beikmanis. – Cilvēkam ir nodrošināta tiesiskā aizsardzība, un viņš, samierinājies ar to, ka nekustamais īpašums tiks pārdots izsolē, dzīvo vienā mierā. Viņam nav nekādas intereses līdz izlikšanas dienai maksāt dzīvokļa rēķinus, bet pārvaldnieks pat nevar viņu iesūdzēt tiesā, jo parādniekam ir nodrošināta tiesiskā aizsardzība. Tādā gadījumā par komunālajiem rēķiniem vajadzētu rūpēties maksātnespējas administratoram.

Bet galvenās problēmas sākas tad, ja dzīvoklis pirktas par hipotekāro kredītu vai ir ieķīlāts. Tad pārvaldnieki no parādnieka nevar dabūt ne santīma, jo, tiklīdz viņš pārstāj maksāt bankai, tā atņem īpašumu, bet parāds paliek karājamies gaisā.

– Mēs labi apzināties bankām piederošo dzīvokļu problēmas mērogus, – saka Saeimas Mājokļu jautājumu apakškomisijas vadītājs Alek-

sandrs Sakovskis. – Mēs plānojam mainīt veselu normatīvo aktu paketi un panākt, lai jebkurai personai, kas nopirkusi vai citādi ieguvusi dzīvokli ar parādu, būtu pienākums šo parādu samaksāt.

Pret to aktīvi ieilst komercbanku pārstāvji. Viņi pat draud lēmumu apstrīdēt starptautiskā tiesā, jo Saeima grasoties „sagraut ķīlas institūtu”.

– Bankas jau piecus gadus par to strīdas ar parlamentu, un to intereses aizstāv starptautiskie kreditori, – saka Sakovskis. – Ārējas iejaukšanās dēļ jau apglabāts likumprojekts, kas paredzēja, ka bankām komunālā parāda samaksai jāatdod 10% no līdzekļiem, kas iegūti, pārdodot parādnieka dzīvokli izsolē.

– Kāds varētu būt risinājums?

– Manuprāt, valdošajai koalīcijai nepietiek politiskās gribas sakārtot šos jautājumus. Bet paraudzīsimies uz šo lietu no otras puses. Ja bankas saka, ka, piešķirot kredītu dzīvokļa pirkšanai, rēķinājušās ar to, ka ķīla netiks apgrūtināta ar papildu saistībām, es varu atbildēt, ka cilvēki, iegādājoties dzīvokļus daudzdzīvokļu mājās, arī nedomāja, ka viņiem būs jāmaksā kaimiņu parādi. Banku argumenti neiztur nekādu kritiku! Mēs iesakām likumos skaidri un gaiši ierakstīt, ka nākamais nekustamā īpašuma īpašnieks uzņemas atbildību par iepriekšējā saimnieka parādiem.

Formāli Saeimas deputāti cenšas pildīt Ministru prezidenta Valda Dombrovska rīkojumu un piesaistīt komunālo parādu konkrētām dzīvoklim. Kas no tā iznāks un vai parlamentam pietiks daudzīnātās politiskās gribas, to uzzināsim rudenī. **K**

KĀ ATTEIKTIES NO MAKSAS PAR APSAIMNIEKOŠANU?

✉ „Dzīvojam Kalnciemā, un nesen apsaimniekošanas uzņēmums mums četrcārt paaugstināja maksu par saviem pakalpojumiem. Tagad mums jāmaksā 25 santīmi par dzīvojamās platības kvadrātmētru. Vai dzīvokļu īpašniekiem ir tiesības atteikties no šiem pakalpojumiem?” Ksenija

Atbild Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas vadītājs Igors Trubko:

– Pilnībā atteikties no apsaimniekošanas maksas nav nemaz tik vienkārši. Šai nolūkā visu privatizēto dzīvokļu īpašniekiem jāsapulcējas un jānobalso par to, ka turpmāk savu māju pārvaldīs un apsaimniekos paši.

Bet atcerieties: mājas apsaimniekošana paredz ļoti daudz pozīciju, tostarp grāmatvedību, rēķinu izdrukāšanu, naudas pārskaitīšanu komunālo pakalpojumu sniedzējiem, darbu ar

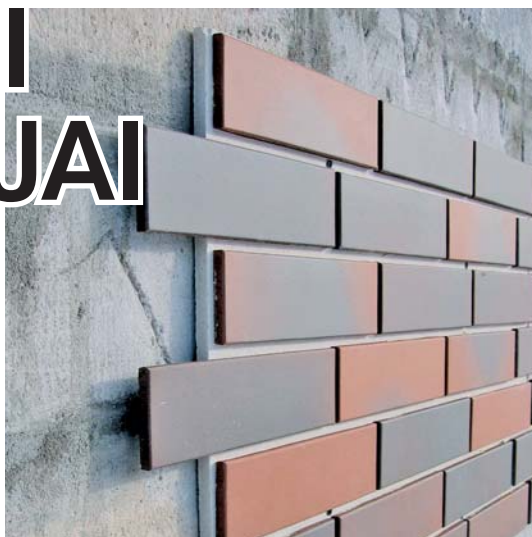
parādniekiem, mājas sanitāro kopšanu, remonta uzkrājumu veidošanu. Ja mājā ir cilvēks, kas gatavs ar to visu nodarboties bez maksas, tai skaitā par velti slaucīt pagalmu un mazgāt kāpņu telpas, tad kopsapulce var iecelt viņu par pārvaldnieku.

Taču mājai vienai nāksies maksāt par siltumapgādes un ūdensapgādes sistēmu tehnisko apkopi un atlikt kaut nedaudz naudas remontam, lai kādā jaukā dienā neatklātos, ka notikusi liela avārija, bet tās novēršanai mājas fondā naudas nav.

Citiem vārdiem runājot, pirms atteikties no maksas par apsaimniekošanu, uzziniet, kādus pakalpojumus jūs par savu naudu saņemat. Varbūt namu pārvalde maksu paaugstinājusī, lai veiktu ar iedzīvotājiem saskaņotus remontdarbus. Jo noteikt jaunu cenu par apsaimniekošanu pārvaldnieks var tikai ar dzīvokļu īpašnieku piekrišanu un tikai gada sākumā, ja pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgumā nav ierakstīts citādi. **K**

15 MILJONI RENOVĀCIJAI

Ekonomikas ministrija gatavo grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 272, kas nosaka kārtību, kādā piešķirams līdzfinansējums no ES fondiem daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanai. Plānots, ka drīzumā programma saņems papildu finansējumu no valsts budžeta: 47,5 miljoniem latu, kas jau rezervēti māju siltināšanai, tiks pievienoti vēl 15 miljoni.

Atgādināsim, ka kopš 2009. gada Latvijā tiek realizēta dzīvokļu īpašniekiem izdevīga māju siltumnoturības uzlabošanas programma, kuras ietvaros ES finansē 50% no darbu izmaksām. Nepilnos trijos gados pieteikums Eiropas naudas saņemšanai iesnieguši 1051 mājas iedzīvotāji.

Protams, katras mājas iemītnieki paši lemj, vai renovācija viņiem varētu būt izdevīga vai ne visai, dalība siltināšanas programmā ir brīvprātīga. Bet finansējums, ko ES piešķirusi šim mērķim, drīz būs izsmelts: lai līdz galam novestu visus pabeigtos, apstiprinātos vai *Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā (LIAA)* izskatīšanai iesniegtos projektus, rezervēti 42 miljoni latu. Tas nozīmē, ka potenciāli nepieprasīti ir palikuši tikai pieci miljoni.

Ar šo naudu pietiks projektiem, ko māju īpašnieki iesniedz augustā, septembrī un varbūt arī oktobrī, – saka Ekonomikas ministrijas ES fondu ieviešanas departamenta direktors **Edmunds Valantis**. – Nākamo reizi ES līdzekļus mēs ceram saņemt tikai 2014. gadā. Taču renovācijas programma nedrīkst apstāties, tāpēc valdība ir ak-

ceptējusi papildu līdzekļu piešķiršanu. Tie būs 15 miljoni latu, ar kuriem vajadzētu pietikt projektu līdzfinansēšanai 2013. gadā.

Patlaban top attiecīgi grozījumi likumdošanas aktos. Ja viss norisināsies gludi, tie tiks pieņemti jau rudenī. Reizē tiks atvieglota dalība programmā. Piemēram, turpmāk ar ES atbalstu mājā varēs uzstādīt rekuperācijas sistēmu (telpu ventilācija bez siltuma zudumiem), agrāk izdevumus par šādām iekārtām Eiropas Savienība nekompensēja. Tāpat arī tiks izvirzīta papildu prasība attiecībā uz renovācijas projektu autoru atbildības obligātu apdrošināšanu.

– Tas vajadzīgs gadījumam, ja projekts izstrādāts nepareizi. Tad dzīvokļu īpašnieki, kas cietuši zaudējumus nepareizi arhitekta vainas dēļ, varēs saņemt kompensāciju, – skaidro Edmunds Valantis.

Reizē ministrija plāno sākt renovācijas projektu realizācijas padziļinātu kontroli, jo nav noslēpums – iedzīvotāji sūdzas, ka būvdarbu veicēji reizēm haluturē.

– Ap gada beigām mēs sāksim sadarboties ar kompāniju, kas īsteno-

salīdzinājumā ar dzīvokļu īpašniekiem, – pastāstīja ES fondu ieviešanas departamenta.

Algu šiem būvinspektoriem maksās valsts, iedzīvotājiem viņu palīdzība acīmredzot būs bez maksas. Papildu kontrole palīdzēs atklāt kļūmes jau siltināšanas procesā. Ja būvnieki godprātīgi nepildīs savus pienākumus, ministrijas pārstāvji vienkārši palūgs viņus darbu izdarīt no jauna.

Dažas ziņas par renovācijas gaitu valstī. Četros gados nosiltinātas 112 mājas, noslēgti līgumi ar 413 māju pārstāvjiem. Apstiprināti vēl 102 projekti, bet šo daudzdzīvokļu māju īpašnieki vēl nav parakstījuši līgumus ar LIAA. Un, beidzot, izskatīšanas stadijā ir 78 projekti.

No Latvijas reģioniem iesniegtu projektu skaita ziņā līdere ir Kurzeme (285), no tās ievērojami atpaliek Rīga (95) un Latgale (47). Renovētās mājas vidēji patērē par 40% mazāk siltumenerģijas salīdzinājumā ar laiku pirms renovācijas. Pavisam mūsu dzīvojamā fonda siltumnoturības uzlabošanai nepieciešami aptuveni 2,5 miljardi latu. **K**

POLICIJA BRĪDINA PAR LOGIEM

13. augustā Rīgā tika arestēts vairakkārt sodīts vīrietis, kuru tur aizdomās par zādzību no dzīvokļa iļģuciemā.

Varat iedomāties dzīvokļa saimnieces šoku, nakts vidū pamostoties no trokšņa. Iedegusi gaismu, sieviete ieraudzīja nepazīstamu vīrieti, kas mierīgi lika promnešanai vērtīgas mantas. Tas notika Rīgā 3. augusta naktī. Zaglis dzīvoklī bija iekļuvis, atspiežot virtuvē pusatvērtu logu. Ie-

raugot sievieti, svešinieks metās bēgt pa to pašu ceļu, pa kuru bija ienācis. Taču policijai vēlāk izdevās zagli aizturēt.

Kārtības sargi atgādina, ka pirms gulētiešanas vēlams logus aizvērt, ir īpaši, ja jūs dzīvojat kādā no apakšējiem stāviem. **K**

UZMANĪBU, DURVIS AIZVERAS!

Kāda apsardzes kompānija uzdeva iedzīvotājiem jautājumu: „Vai jūs kādreiz neaizmirstat aizslēgt dzīvokļa durvis?”

Katrs otrais aptaujas dalībnieks atzina, ka tā ir gadījies vai arī šāda aizmāršība kļuvusi par normu. 55% Latvijas iedzīvotāju pat neiedomājas, cik bīstami ir nepagriezt atslēgu slēdzenē.

Drošības speciālisti iesaka: pirms pametat māju, vairakkārt pārbaudiet, vai logi ir aizvērti un durvis aizslēgtas. Zagļi dzīvokļos lielākoties iekļūst bez uzlaušanas, jo jūs paši atstājat viņiem brīvu ceļu! **K**

PROKURATŪRA PĀRBAUDĪS SKANDALOZO NAMU PĀRVALDI

Šķiet, pirmo reizi Latvijas vēsturē daudzdzīvokļu mājas iemītnieki vērsušies prokuratūrā, apsūdzot apsaimniekotāju par līdzekļu nelikumīgu piesavināšanu. Precedents noticis Salaspilī, atbildētājs ir bēdīgi slavenā namu pārvalde *Energētiskis 33*. Iedzīvotāji no piecām mājām, kuras līdz 2011. gada beigām apsaimniekoja šis uzņēmums, konstatēja 71 tūkstošu latu iztrūkumu.

Tas nav pirmais gadījums, kad iedzīvotājiem radušās aizdomas, ka par siltumu samaksātā nauda nogrimusi kaut kur namu pārvaldes dzīlēs. Pirms diviem gadiem līdzīgs skandāls piemēlēja apsaimniekošanas uzņēmumu *Māju serviss KSA*, taču toreiz iedzīvotāju naudu no namu pārvaldes konta bija ņēmis maksātspējas administrators, tāpat pārvaldnieks it kā bija bez vainas. Toties Salaspilī nauda, šķiet, aiztecējusi pati savā gaitā...

Viss sākās pērnajā rudenī, kad uzņēmums Salaspils siltums aptuveni desmit māju iemītniekiem paziņoja, ka par parādu tiek atslēgts siltums. „Kā tas var būt?” satraucās cilvēki. „Mēs taču pārskaitām naudu namu pārvaldei! Vai tiešām tā nenonāk līdz pakalpojuma sniedzējam?” Taču tobrīd likās, ka galvenais ir nevis salīdzināt kvītis, bet gan steidzami mainīt apsaimniekotāju, lai, iestājoties aukstam laikam, nepaliktu bez apkures.

– Piecas mājas pārnāca mūsu uzņēmuma aprūpē, – pastāstīja namu pārvaldes *Rīgas namu apsaimniekotājs* vadītāja Taisa Štāle, – un pēc iedzīvotāju lūguma mēs sākām pārbaudīt vecos rēķinus.

Izrādījās, ka piecu māju faktiskais parāds par siltumu ir 46,5 tūkstoši latu, bet namu pārvaldes *Energētiskis 33* parāds uzņēmumam *Salaspils siltums* par šīm mājām līdzinās 118 tūkstošiem latu.

– Mēs iesniedzām dokumentus prokuratūrā ar lūgumu atrast vainīgos un precīzi novērtēt iedzīvotājiem radītos zaudējumus, – sacīja Taisa Štāle. – Prieks pavēstīt, ka prokuratūra mūsu iesniegumu pieņēma. Drīzumā uzņēmuma *Energētiskis 33* bijušie klienti uzzinās, vai tiešām viņu nauda nav nonākusi līdz komunālo pakalpojumu sniedzējiem. **K**

VAI SILTUMS KĻŪS PAR 50% DĀRGĀKS?

Ja valdība atbalstīs Ekonomikas ministrijas virzītos grozījumus noteikumos par koģenerācijas staciju darbību, viens no sāpīgākajiem rezultātiem būs apkures maksas pieaugums lielai daļai iedzīvotāju, norāda Latvijas Siltumuzņēmumu asociācijas valdes loceklis Andris Akermanis.

Pēc viņa teiktā, Latvijā iedzīvotāju apkurei ap 60% siltuma tiek saražots energoefektīvās koģenerācijas iekārtās, izmantojot dabasgāzi. Izmaiņas, kas paredz definēt noteiktu termiņu, kādā šiem ražotājiem ir tiesības pārdot elektrību obligātā iepirkuma ietvaros, attieksies tieši uz šādām stacijām. Un tad siltuma gala cena, piemēram, Bauskā, Vangažos, Lielvārdē pieaugs par 50%–60%, Saldū un Ogrē – par aptuveni 10%. Rīgā pieaugums varētu būt mazāks – ap 3%.

Ja valdība apstiprinās noteikumu izmaiņas, tad koģenerācijas iekārtas būs jāaptur, brīdina Andris Akermanis.

„Ir acīm redzami, ka iedzīvotāji, kuru parādi par siltumu jau divus gadus pārsniedz 30 miljonu latu, vēl papildus smagi cietīs siltuma maksas paaugstināšanas dēļ,” saka asociācijā.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas aprēķiniem jau šogad valsts atbalstu varētu zaudēt septiņas stacijas. **K**

DESMIT AVĀRIJAS SITU

Ko darīt, ja dzīvoklī ūdens caurulē radusies noplūde? Visaptveroša pašvaldības namu pārvaldes instrukcija

Marina MATRONINA, speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Turpinās atvalinājumu sezona, un tā reizē ir arī ūdensvadu avāriju sezona bez uzraudzības atstātajos dzīvokļos. Reizēm mājokļu īpašnieki, aizbraukdami atpūtā, aizmirst noslēgt ūdeni, lai gan tā ir pirmā lieta, kas jāatceras, dodoties tūrisma braucienā vai uz vasaras māju. Ko darīt, ja kaimiņi gribot negribot applūdinājuši jūsu dzīvokli? Kas ir atbildīgs par avārijas sekām? Kam mūsu mājokļos jānomaina bojātās caurules, ventiļi un radiatori?

Uz šiem jautājumiem atbild pašvaldības namu pārvaldes Rīgas namu pārvaldnieks (RNP) ūdensapgādes un kanalizācijas nodaļas vadītājs Andris Siliņš. Pamatojoties uz sava uzņēmuma praksi, Siliņa kungs skaidro, kā sadalītas atbildības zonas par mājas iekšējām komunikācijām.

Jautājums par atbildības zonām nav radies nejauši. Viss it kā būtu skaidrs – kam pieder caurule, tas arī atbild par tās stāvokli un avārijas sekām. Visas caurules mūsu mājās ir dzīvokļu īpašnieku kopīpašums, visa māja kopīgi par tām ir atbildīga.

Bet kā labot un mainīt kopējās caurules? Par to īpašnieku kopumam jāpieņem attiecīgs lēmums un jādod uzdevums pārvaldniekam. Taču mājas iemītnieki var arī nezināt, ka karstā ūdens stāvvads ir izrūsis vai karstā ūdens caurulē kaut kur starp stāviem radusies sūce. Tāpēc arī likums nevis dzīvokļu īpašniekiem, bet gan tieši pārvaldniekam uzliek pienākumu pastāvīgi uzraudzīt mājas iekšējās komunikācijas. Jebkurai namu pārvaldei, vai tā būtu pašvaldības vai privātā, jebkurai dzīvokļu īpašnieku kooperatīvajai sabiedrībai vai biedrībai jāgādā, lai reizi gadā obligāti tiktu veikta mājas tehniskā apsekošana. Tās gaitā apsaimniekošanas uzņēmuma speciālisti novērtē cauruļu un stāvvadu stāvokli. Pamanot tuvojošās avārijas pazīmes, viņiem jāieplāno remonts. Kopējo komunikāciju atjaunošanai vai nomaiņai tiek izmantoti mājas remonta uzkrājumi.

Un te nu mēs nonākam pie galvenā jautājuma: ko uzskatīt par mājas kopējām komunikācijām? Skaidrs, ka sīkās caurules un stāvvadu atzari, kas pievada ūdeni mūsu krāniem un dušām, ir dzīvokļu īpašnieku privātpašums. Ja avārija notiek šajā komunikāciju posmā, par remontu un avārijas seku likvidēšanu maksā paši iedzīvotāji.

Ar Andra Siliņa palīdzību centāties noskaidrot, ko uzskatīt par savu un ko par kopējo un ar kādu palīdzību varam rēķināties, ja dzīvoklī sākusi tecēt kāda caurule. **K**

Pirmā situācija Plīsis dvieļu žāvētājs.

– Dvieļu žāvētājs ir daļa no karstā ūdens piegādes stāvvadu sistēmas, tāpēc, ja tas ir avārijas stāvoklī, to saskaņā ar līgumu remontē vai nomaina uzņēmums, kas apkalpo mājas siltumtīklu. Rīgas pašvaldības namu pārvaldes gadījumā nomainītu un remontu veic AS Rīgas siltums. Pieteikums pieņem pa tālruni 80000090, darbs tiek veikts bez maksas.

Ja dzīvokļa īpašnieks pats vēlas uzstādīt jaunu dvieļu žāvētāju (piemēram, dzīvokļa remonta laikā), tad viņš pats sedz visas ar to saistītās izmaksas, kā arī atbild par avārijas sekām, ja tāda notikusi pēc nomainas.

Otrā situācija

Noplūde dzīvokļa ievadventīlī.

– Ja ūdensvada ievadventīlis dzīvoklī ir avārijas stāvoklī, RNP to nomaina par avārijas remontam uzkrātajiem mājas līdzekļiem. Pašam dzīvokļa īpašniekam par šo darbu nav jāmaksā.

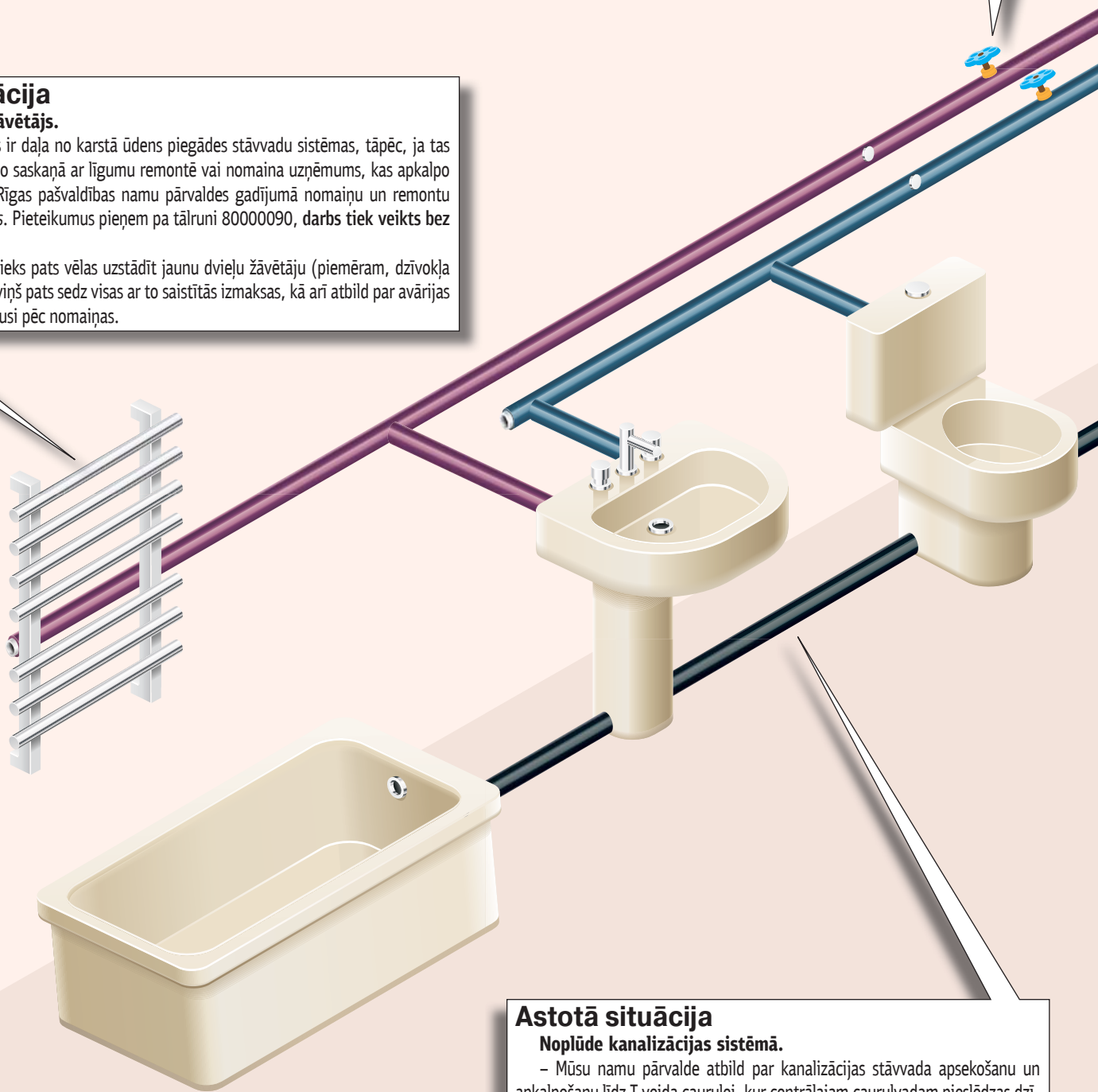
Ja dzīvokļa īpašnieks kāda iemesla dēļ pats nolemj mainīt ventiļi, tad gan viņam šis darbs jāveic par savu naudu. Arī par privātā kārtā uzstādīta ventiļa remontu un avārijas seku likvidēšanu maksā pats dzīvokļa īpašnieks.

Astotā situācija

Noplūde kanalizācijas sistēmā.

– Mūsu namu pārvalde atbild par kanalizācijas stāvvada apsekošanu un apkalpošanu līdz T veida caurulei, kur centrālajam cauruļvadam pieslēdzas dzīvokļa komunikācijas. Attiecīgi jebkuru stāvvada bojājumu, ieskaitot T veida caurules avāriju, namu pārvalde novērš dzīvokļa īpašniekam bez maksas.

Ja avārija notikusi pašā dzīvoklī (piemēram, radusies noplūde izlietnes sifonā), remonta izmaksas sedz un kompensāciju kaimiņiem maksā mājokļa īpašnieks.

ĀCIJAS

Trešā situācija

Ūdensvads plīsis PIRMS dzīvokļa ievadventiļa.

– Mūsu namu pārvalde pilnībā atbild par ūdensvadu LĪDZ dzīvokļa ievadventiļim, ieskaitot pašu ventiļi. Namu pārvalde tādā gadījumā avārijas sekas likvidē atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 1014 prasībām: izmanto mājas remonta uzkrājumus vai veic darbus par saviem līdzekļiem, ja tādu uzkrājumu nav. Tiesa, pēdējā gadījumā pārvaldnieks izrakstīs mājai papildu rēķinu par veikto remontu. Bet pašam dzīvokļa īpašniekam nebūs jāsedz remonta izmaksas un jāmaksā kompensācija applūdinātiem kaimiņiem.

Ceturrtā situācija

Plīsis kopējais stāvvads, bet namu pārvalde atsakās veikt remontu bez maksas, jo iepriekšējā gadā ir brīdinājusi iedzīvotājus par komunikāciju avārijas stāvokli. Pārvaldnieks piedāvāja nomaiņīt cauruli par mājas uzkrājumiem, bet iedzīvotāji atteicās un tagad it kā ir atbildīgi par jebkuru avāriju.

– Tā ir gluži reāla situācija. Katru gadu apsaimniekošanas uzņēmums apseko mājas, pārbaudot inženier-komunikāciju stāvokli. Ja tādas apsekošanas gaitā fiksēts cauruļvadu neapmierinošs stāvoklis vai par avārijas draudiem (nepietiekams ūdens spiediens, bieža kanalizācijas aizsērēšana) kļuvis zināms no iedzīvotāju sūdzībām, namu pārvaldes pienākums ir iekļaut remontu. Savukārt dzīvokļu īpašniekiem jānodrošina remonta finansējums.

Nepieciešamos remontdarbus iekļauj nākamā gada tāmes projektā. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1014 namu pārvaldei līdz 15. oktobrim jāinformē iedzīvotāji par mājā plānotajiem remontdarbiem un to izmaksām. Dzīvokļu īpašniekiem ir tiesības mēneša laikā pēc tāmes projekta saņemšanas sasaukt kop-sapulci un tāmi apstiprināt vai noraidīt.

Ja māja līdz 15. novembrim iesniedz namu pārvaldē kopsapulces protokolu, kas apliecina, ka vairākums dzīvokļu īpašnieku ir balsojuši pret piedāvāto remontu, namu pārvalde vairs nav atbildīga par avārijām attiecīgajos cauruļvadu posmos. Remontdarbu un avārijas seku likvidēšanas izmaksas tādā gadījumā tiek segtas no mājas kopējiem uzkrājumiem.

Desmitā situācija

Dzīvokļa applūšanas cēlonis ir avārija kopējo komunikāciju posmā. Vai iespējams saņemt no namu pārvaldes zaudējumu kompensāciju naudā, vai arī jārēķinās tikai ar tehnisko palīdzību remontdarbos?

– Iedzīvotāji var izvēlēties kompensācijas veidu. Taču, ja dzīvokļa īpašnieks vēlas, lai plīsušas caurules dēļ radušos zaudējumus RNP kompensē naudas izteiksmē, tad jāpasūta sertificēta speciālista sagatavota remonta tāme un jāsaņem tā ar namu pārvaldes iecirkņa būvinženeri un ūdensapgādes (vai siltumapgādes) tiklu inženeri. Ja kāda no pusēm tāmei nepiekrīt, naudas kompensāciju iespējams pieprasīt tikai tiesas ceļā.

Piektā situācija

Dzīvoklī plīsis apkures sistēmas stāvvads.

– Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likumu ne tikai apkures sistēmas stāvvads, bet arī radiatori skaitās mājas kopīpašums, tāpēc namu pārvalde garantē dzīvokļa īpašniekam bezmaksas remontu, bet vajadzības gadījumā arī stāvvada bojātā posma un apkures ierīču nomaiņu (darbu apmaksai izmanto mājas kopējos uzkrājumus avārijas remontam). Taču šis noteikums ir spēkā tikai tādā gadījumā, ja dzīvokļa īpašnieks nav nomainījis vecos radiatorus.

Ja dzīvokļa īpašnieks pats ir uzlicis jaunus radiatorus, namu pārvalde atbild par stāvvada remontu tikai līdz radiatora noslēgarmatūrai. Izņēmums ir gadījumi, kad dzīvokļa saimnieks kopā ar radiatoru nomainījis daļu stāvvada, tad arī par tā remontu viņš pats ir atbildīgs.

Sestā situācija

Dzīvoklī plīsis no jauna uzstādīts radiators.

– Uzstādot mājoklī jaunus radiatorus uz sava rēķina, īpašniekam reizē vajadzētu noslēgt līgumu ar darba izpildītāju, paredzot firmas garantijas saistības. Pretējā gadījumā par visām avārijas sekām atbild pats dzīvokļa īpašnieks.

Ja sācis tecēt jauns radiators vai savienojuma vieta, tam var būt šādi cēloņi:

1. Nekvalitatīvs materiāls (šādā gadījumā ieteicams saglabāt radiatora vai caurules pirkuma čeku un vērsties ar pretenziju veikalā, pieprasot regresa kārtībā izmaksāt kompensāciju par nekvalitatīvas preces pārdošanu).
2. Nekvalitatīvi veikta radiatora uzstādīšana (čeks un līgums palīdzēs dzīvokļa īpašniekam piedzīt kompensāciju no darba veicēja).

Devītā situācija

Namu pārvaldes meistars piedāvā palīdzību applūdušo griestu remontā, bet sola nobalsināt tikai reāli sabojāto daļu. Ko darīt, ja pārējā griestu daļa ir krāsota, nevis tikai balsināta?

– Griestu bojātā daļa kvalitātes ziņā pēc remonta nedrīkst atšķirties no pārējās daļas. Taču katru remonta gadījumu namu pārvalde skata individuāli, lai dzīvokļa īpašnieks nepamatoti nepieprasītu pilnu dzīvokļa kosmētisko remontu uz namu pārvaldes rēķina (tātad uz kaimiņu rēķina).

Septītā situācija

Plīsusi ūdens caurule starp stāviem, bet augšstāva kaimiņi nelaiž pārvaldnieku dzīvoklī, lai veiktu apsekošanu.

– Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likumu dzīvokļa īpašniekam jānodrošina pārvaldniekam brīva piekļūšana inženierkomunikācijām. To pašu daudzas namu pārvaldes paredz pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgumos. Ja dzīvokļa īpašnieks šo prasību pilda, namu pārvaldei bez kavēšanās jāreaģē uz avārijas pieteikumu un jālikvidē tās sekas.

Ja kāda persona nelaiž namu pārvaldes pārstāvjus savā dzīvoklī, cietušie kaimiņi var tiesas ceļā piedzīt no tās zaudējumu pilnu kompensāciju (neatkarīgi no applūšanas cēloņa).

Redakcijas piebilde. Mēs aprakstījām visplašāk izmantoto metodi, kā tiek sadalīta atbildība par avārijām mājas iekšējos ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmas posmos, bet dzīvokļu īpašniekiem, kas pārnēmuši māju savā valdījumā, ir tiesības slēgt līgumu ar namu pārvaldi arī ar citiem nosacījumiem. Ja jūsu māju neapkalpo Rīgas namu pārvaldnieks un jūs vēlaties zināt, ar ko varat rēķināties avārijas gadījumā, pieprasiet no pārvaldnieka līguma kopiju ar uzņēmumu, kam uzticēta ūdens un siltuma komunikāciju aprūpe.

JA DZĪVOKLĪ IR GĀZES PLĪTIS

- ✓ Kāds cēlonis var būt gāzes noplūdei dzīvoklī?
- ✓ Kas atbild par gāzes vada remontu jūsu mājoklī?
- ✓ Vai veca gāzes plīts ir bīstama?
- ✓ Kā pārbaudīt, vai jums pie durvīm klauvē īstais gāzes meistars?

A. ŠEVČENKO

Tagad grūti iedomāties dzīvokli bez gāzes plīts: uzņēmumam *Latvijas gāze* visā valstī ir vairāk nekā 280 tūkstoši individuālo klientu. Visaptveroša gazifikācija Latvijā sākās gandrīz pirms simt gadiem, bet daudzi cilvēki vēl šobaltdien nezina, ko darīt gāzes noplūdes gadījumā un kādu bezmaksas palīdzību no gāzes dienesta viņi var saņemt.

Sodīta par godīgumu

Redakcijā vērsās mūsu lasītāja Ilze: „Manā dzīvoklī notika gāzes noplūde. Tobrīd biju vannas istabā. Pirmais nepatīkamo smaku sajuta vecākais dēls un attapās aizgriez gāzes krānu. Uzņēmuma *Latvijas gāze* avārijas brigāde ieradās ātri, un meistari paziņoja, ka pie visa vainīga gāzes plīts.”

Meistari Ilzes dzīvoklī noslēdza gāzi un ieteica doties uz veikalu pēc jaunas plīts vai pieteikt vecās remontu. Bez maksas plītis un citu iekārtu *Latvijas gāze* neremontē, paskaidroja meistari.

Mūsu lasītāja ir pamatīgi apvainojusies uz gāzes piegādātāju. „Es biju tik apzinīga, ka nekavējoties paziņoju par gāzes smaku dzīvoklī, bet iznāk, ka par savu godīgumu esmu sodīta. Mūsu ģimenei nav naudas jaunas gāzes plīts iegādei vai vecās remontam, tāpēc jau otro nedēļu sēžam bez gāzes. Piedevām uzņēmums pārstāvi brīdināja, ka gāzes pieslēgšana pēc jaunas plīts iegādes maksās 26 latus. Vai tas ir taisnīgi?”

Palūdzām uzņēmuma *Latvijas gāze* avārijas dienesta vadītāju Dmitriju Ohotski pastāstīt, kādu palīdzību viņa padotie sniedz iedzīvotājiem. Dmitrijam uz jautājumiem atbildēt palīdzēja Gāzes apgādes iekšējās sistēmas dienesta vadītājs Ralfs Kalnenieks.

Domājām, ka gāze, izrādījās – kāposti

– Sāksim ar galveno jautājumu: kā rīkoties, ja dzīvoklī notikusi gāzes noplūde?

– Vispirmām kārtām jānoslēdz ventīlis pirms skaitītāja, lai nepieļautu tālāku noplūdi, pēc tam jāsāk telpas vēdināšana. Tad pa tālruni 114 jāizsauc *Latvijas gāzes* avārijas dienests un pašiem jāpamet telpa, kur notikusi noplūde, – uzskaita Dmitrijs Ohotskis.

– Un vēl – nedrīkst ieslēgt vai izslēgt elektroaparātus un gaismu, lai nerastos dzirkstele un nenotiktu eksplozija, – pa-

pildina Ralfs Kalnenieks. – Līdz *Latvijas gāzes* avārijas dienesta ierašanās brīdim visiem aparātiem dzīvoklī jāpaliek tādā stāvoklī, kādā tie bija pirms gāzes noplūdes sākšanās.

– Vai uzņēmuma avārijas dienests bieži saņem paziņojumus par gāzes smaku dzīvoklī?

– Katru dienu, – saka Dmitrijs. – Rīgā un Rīgas rajonā diennaktī tādu izsaukumu ir ap trīsdesmit. Jā, ne jau visi ir pamatoti, bieži vien cilvēki gāzes smaku jauca ar vārītu sīpolu, skābu kāpostu un sadzīves ķīmijas izstrādājumu aromātiem (parasta lieta mājās ar atkritumu vadu). Bet iesaku šaubu gadījumā tomēr izsaukt brigādi. Meistari uz izsaukuma vietu brauc un gāzes vadu pārbauda bez maksas.

– Kas izraisa īstu gāzes noplūdi daudzdzīvokļu mājās?

– Parasti noplūde notiek gāzes vada vītņu savienojumos, piemēram, tur, kur dzīvoklī ierīkots ventīlis pirms skaitītāja. Šī gāzes vada detaļa visbiežāk tiek kustināta un nodilst.

– Kam jālabo gāzes vada ventīlis dzīvoklī?

– Vispār jau *Latvijas gāze* apkalpo gāzes vadu līdz ievadkrānam mājās ārpusē, ja vien līgumā ar mājas īpašnieku nav paredzēts citādi. Tur mūsu atbildības zona beidzas, par mājas iekšējiem tīkliem atbild pats saimnieks. Daudzdzīvokļu mājās tā ir dzīvokļu īpašnieku biedrība un tās izraudzīts pārvaldnieks.

– Vai tas nozīmē, ka pārvaldniekam vai mājas īpašniekam jāveic iekšējā gāzes vada tehniskā apkope?

– Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā teikts, ka gāzes vada tehnisko apkopi drīkst veikt tikai sertificēts speciālists un mājai jānoslēdz līgums ar tādu speciālistu. Tas ir ļoti svarīgi mājas iemītnieku drošībai.

Lai meistars parāda apliecību!

– Kas atbild par gāzes komunikāciju stāvokli un remontu dzīvokļos?

– Par gāzes iekārtu un atsevišķa dzīvokļa īpašuma sienās esošo gāzes vadu remontu atbildīgs ir pats dzīvokļa saimnieks.

– Lūdzu, sīkāk! Ja gāzes ventīlis manā dzīvoklī ir nolietojies, kas maksās par tā remontu?

– Būtībā par ventīļa remontu jāmaksā mājokļa īpašniekam, bet praksē uzņēmuma *Latvijas gāze* avārijas dienests bez maksas veic dzīvokļu gāzes vados sīkus remontdarbus, ja nav nepieciešamas rezerves daļas. Mēs nevaram bez maksas salabot gāzes plīti vai apkures katlu, jo tur gandrīz noteikti būs jāmaina kādi mezgli. Bet atkārtoju: sīkus defektus iekšējos tīklos mēs novēršam bez papildu maksas.

– Vai ventīli dzīvoklī nomainīsiet par velti?

– Jā. Drošības apsvērumu dēļ izrādām cilvēkiem pretimnākšanu. Ventīlis ir tā svarīgākā detaļa, kas paver iespēju dzīvokļa īpašniekam vajadzības gadījumā noslēgt gāzi un lokalizēt noplūdi. Mēs esam ieinteresēti, lai tas būtu kārtībā, jo, ja atklājas, ka ventīlis nav aizgriezams, var notikt nelaime.

NO VĒSTURES

Pirmā nepilnīgas konstrukcijas gāzes plīts parādījās Parīzē 1837. gadā, to radīja kāds vīrs vārdā de Merle. 1848. gadā cits izgudrotājs – d'Elsners to pilnveidoja. Bet vispilnīgāko, tagadējai gāzes plītij tuvu ierīci 1857. gadā radīja Rožē de Bovuārs, kuru arī uzskata par mūsdienu gāzes plīts izgudrotāju, jo principā viņa konstrukcija ir saglabājusies vēl šobaltdien. Plīts apraksts, zīmējums un lietošanas instrukcija bija publicēti žurnālā „Le Monde illustre” 1857. gada 23. maijā, un šī diena arī oficiāli atzīta par gāzes plīts dzimšanas dienu.

– Reizi piecos gados *Latvijas gāzes* darbinieki veic gāzes iekārtu profilaktiskās apskates dzīvokļos, – piebilst Ralfs Kalnenieks. – Ja cilvēki ielaidīs meistarus dzīvoklī, mēs noteikti atklāsim un novēršim ventīļa bojājumus. Diemžēl viens otrs nevēlas atvērt durvis, un tad arī var rasties problēmas ar bīstamām sekām.

– Cilvēki gluži vienkārši baidās no nepazīstamiem meistariem.

– Piekritu. Bet mūs var viegli atšķirt no blēžiem: *Latvijas gāzes* meistariem ir īpaši formas tērpi un apliecības. Plus iespējams piezvanīt pa *Latvijas gāzes* informatīvo tālruni 155 un noskaidrot, vai jūsu mājā ir plānota gāzes iekārtu pārbaude. Bet īstenībā katrā mājā dažas dienas pirms inspekcijas tiek izlikts attiecīgs paziņojums.

Noplūdes cēlonis – nelikumīgi veikta iezemēšana

– Kāda lasītāja pavēstija, ka dzīvoklī gandrīz notikusi eksplozija, jo bija pārdegusi gāzes plīts šļūtene. Kāpēc notiek tādas avārijas?

– Viens no iespējamiem iemesliem ir bojātu elektroaparātu iezemēšana uz gāzes vada. Nelaime tā, ka pie mums cilvēki uzskata sevi par dižiem speciālistiem un paši cenšas labot elektroinstalāciju. Daži uzmet iezemējumu gāzes vadam. Tāda rīcība var kaitēt kaimiņiem vai novest pie sprādziena.

– Kā uzzināt, vai kaimiņš savus elektroaparātus nav iezemējis pie kopējā gāzes vada?

– Ja godīgi, tad nekādi. Bet, ja jūs saņemat vieglus strāvas triecienus no plīts (vai vannas, ja iezemējums uzņemts ūdensvadā), tad ir iegansts vērsties pie pārvaldnieka un pieprasīt pārbaudi.

– *Latvijas gāzes* avārijas dienests var atklāt nelikumīgu iezemējumu?

– Nē, tas jādara ar multimetru bruņotam namu pārvaldes elektriķim.

Uzmanīgi ar skaitītāju!

– Kādas kļūdas pieļauj dzīvokļu īpašnieki gāzes iekārtu ekspluatācijas procesā?

TS!

KO DARĪT, JA OŽ PĒC GĀZES?

Dabaszgāzes noplūdes gadījumā nekavējoties izsauciet *AS Latvijas gāze* avārijas dienestu pa tālruni **114**!

Sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noplūdes gadījumā nekavējoties zvaniet Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam pa tālruni **112**!

Nelietojiet atklātu uguni!

Sajūtot gāzes smaku, vēdiniet telpu, bet raugieties, lai caurvējš neaizsistu logus vai durvis, jo tā var rasties dzirkstele, kas izraisīs sprādzienu!

Pametiet telpu un gaidiet avārijas brigādi ārpusē!

„Cilvēkam jāizlien no savas čaulas un jāsaprot, ka daudzdzīvokļu mājā viņa bojātās plīts dēļ var ciest desmitiem cilvēku”.

– Celtnieki un dzīvokļu remontētāji bieži vien ierosina pārvietot gāzes skaitītāju. Un tas notiek šādi: „Kāda jēga jums aicināt sertificētu meistaru, mēs šo darbu paveiksim lētāk!” Bet 90% gadījumu tādi patvaļīgi pārveidojumi noved pie gāzes noplūdes. Mājokļu saimnieki ir spiesti izsaukt mūsu dienestu un maksāt par remontu.

– **Nauda būtu pushbēda, ka tik nav sprādziena...**

– Vēl viena nepatīkama kļūda – plombas noraušana gāzes skaitītājam. Pārvietojot mēraparātu, dzīvokļa remontētāji maz raizējas par mūsu plombu saglabāšanu, jo savu naudu saņems tā vai tā, bet pēc tam tā putra būs jāizstrebj dzīvokļa īpašniekam. Saskaņā ar līgumu iedzīvotāji par norautajām plombām maksā *Latvijas gāzei* prāvus naudas sodus.

Bet nu – par „avārijas” cenām

– Sertificēta speciālista uzaicināšana pieslēgt gāzes plīti vai pārvietot skaitītāju maksā ļoti dārgi, tāpēc cilvēki aicina palīgā dažādus haltūristus.

– Ja plīti pieslēdz *Latvijas gāzes* meistars, par to jāmaksā 26–27 latu, – iebilst Ralfs Kalnenieks. – Šai summā ietilpst 12 latu vērtas drošas elastīgās šļūtenes pievienošana. Bet šļūteni pakalpojuma pasūtītājs pats var nopirkt specializētā veikalā, un tad plīts pieslēgšana izmaksās 14 latus. Tā nu gan nav nekāda astronomiskā summa!

– **Cik maksā gāzes skaitītāja pārvietošana?**

– Bāzes cena ir ap 70 latiem, tā var mainīties atkarībā no tā, cik tālu skaitītājs jāpārvieto. Vienkāršajam pārtērētājam var likties, ka tas ir dārgi,

bet spriediet paši: par šo naudu *Latvijas gāze* dod garantiju darbam un sola iedzīvotājiem pilnīgu drošību. Gāzes iekārtu ekspluatācijā drošība ir pats svarīgākais jautājums.

Par gāzes pieslēgšanu pēc remonta – 26 latu

– **Uz cik ilgu laiku uzņēmuma meistari var pārtraukt gāzes padevi dzīvoklī avārijas dēļ?**

– Ja *Latvijas gāze* remontu veic saviem spēkiem, piemēram, maina ventili, padevi atjaunojam ātri, – teic Dmitrijs Ohotskis. – Cita lieta, ja bojāta dzīvokļa īpašnieka personiskā gāzes iekārta, piemēram, gāzes plīts. Tad mēs noslēdzam gāzi un sniedzam dzīvokļa īpašniekam ieteikumus remonta jautājumos. Tiklīdz viņš ar sertificēta speciālista palīdzību novērš noplūdi, mēs atjaunojam gāzes padevi.

– **Mūsu lasītāja sūdzas, ka *Latvijas gāzes* meistari atteikušies bez maksas salabot plīti un gāzes padeves atjaunošana maksā 26 latus. Par ko tāda nauda?**

– Paraudzīsimies uz šo situāciju no *Latvijas gāzes* viedokļa. Avārijas brigāde konstatē, ka dzīvoklī bojāta gāzes plīts. Dažus bojājumus uzņēmuma meistari var paši novērst, piemēram, nomainīt elastīgo šļūteni, bet tas maksās 12–14 latus. Ja saimnieks ir gatavs uzreiz samaksāt par remontu, mēs nenoslēdzam gāzes padevi dzīvoklī, novēršam bojājumu un dodamies prom. Bet, ja mēs nevaram salabot plīti vai saimnieks nav ar mieru maksāt, mūsu brigāde atslēdz gāzi, sastāda aktu un pamet notikuma vietu. Agrāk vai vēlāk īpašniekam nāksies nopirkt jaunu plīti

vai salabot veco, pēc tam viņš atkal izsauks *Latvijas gāzes* meistaru, lai gāzi pieslēgtu. Tāda vizīte patiešām ir par maksu.

– **Īsāk runājot, izdevīgāk ir vienoties ar avārijas dienestu turpat notikuma vietā?**

– Visizdevīgāk ir zināt savas tiesības un pienākumus. Zināšanu trūkums bieži vien ļauni izjoko cilvēkus.

Vai laiks mainīt gāzes plīti?

– **Vai bieži avārijas cēlonis ir vecās gāzes plīts?**

– Es nelietotu jēdzienu „avārija”, jo tas paredz cietušos un materiālus zaudējumus. Sauksim to vienkārši par gāzes noplūdi. Jā, vecās plīts bieži ir noplūdes cēlonis. Mūsu sērijveida mājās daudzviet joprojām tiek lietotas pirms 40 gadiem uzstādītas plīti!

– **Kā rīkojas avāriju dienests šādu noplūžu gadījumā?**

– Mēs neko citu nevaram darīt, kā vien noslēgt gāzes padevi un sastādīt aktu par to, ka notikušā cēlonis ir absolūts plīts nolietojums.

– **Dzīvokļu saimnieki sūdzas par šādu jūsu dienesta rīcību.**

– Cilvēki tiešām pauž neapmierinātību: „Kā tad tā? Es godprātīgi izsaucu avārijas dienestu, lai nepieļautu sprādzienu, bet mani atstāj bez gāzes! Nākamreiz nevienam nesaukšu, lai viss iet gaisā!” Bet cilvēkam jāizlien no savas čaulas un jāsaprot, ka daudzdzīvokļu mājā viņa bojātās plīts dēļ var ciest desmitiem cilvēku. Iespējams, ka avārijas brigāde, atslēgdama no gāzes bojāto plīti, izglābj kādam dzīvību.

– **Kādu gāzes plīti varam uzskatīt par vecu un nedrošu?**

– Mūdienu iekārtām paredzēts 8–10 gadu ilgs kalpošanas laiks. Ja plīts ir vecāka, jādomā par nomainīšanu. Ne tāpēc, ka tā ir neglīta, bet gan tāpēc, ka jebkura aparātūra agrāk vai vēlāk pārstāj darboties.

– Turklāt vecajām plītīm nav drošības sistēmas, tā dēvētās gāzes kontroles, – precizē Ralfs Kalnenieks. – Šī sistēma ir īpaši noderīga, ja dzīvoklī ir mazi bērni vai veci cilvēki. Ja gāzi nejauši nodzēsīs caurvējš vai katla malai pāri plūstoša zupa, modernā plīts automātiski pārtrauks tās padevi. Jauna iekārta visādā ziņā ir drošāka par vecu. **K**

ILGGADĒJS PARĀDS PAR GĀZI

„Labdien! Dzīvoju Rīgā, Maskavas ielā, un ilgos bezdarba un slimības gados esmu iekrājusi milzu parādu par gāzi – 280 latu. Tā kā nespēju samaksāt uzreiz pēc *Latvijas gāzes* brīdinājuma saņemšanas, man atslēdza pakalpojumu un parādam pieskaitīja vēl 280 latu kavējuma naudas.

Tagad man, maznodrošinātai pensionārei ar 58 latu ikmēneša ienākumu un manā dzīvoklī pierak-

stītajai meitai ar diviem maziem bērniņiem, kura iztiek tikai ar pabalstiem un alimentiem 60 latu apmērā, jāsamaksā 560 latu parāds par gāzi, pretējā gadījumā mums draud ar tiesu un izlikšanu.

Diemžēl Rīgas sociālais dienests nesedz maznodrošinātiem cilvēkiem parādus par gāzi, tāpēc jāreķinās tikai ar pašu spēkiem. Lūdzu *Latvijas gāzes* Klientu apkalpošanas centra darbinieci sastādīt parāda samaksas grafiku vienam diviem gadiem, lai mēs varētu maksāt 20–30 latu mēnesī, bet saņemtu atbildi: „Nē! Parāds jums jānokārto trijos maksājumos.”

Kāpēc *Latvijas gāze* neizrāda pretimnākšanu maznodrošinātiem cilvēkiem? Vai tiešām uzņēmumam vairāk rūp dabūt mūsu dzīvokli, nekā atgūt parādu 24 mēnešu laikā?”

Tatjana

Atbild *AS Latvijas gāze* pārstāvis Vinsents Markis:

– Mūsu uzņēmums nedod ilgstošu samaksas termiņu pagarinājumu klientiem, kuri vairākus gadus ļaunprātīgi nav maksājuši par gāzi. Šobrīd vidējā maksa par gāzi dzīvokļos, kur uzstādīta ti-

kai plīts, ir 3,50 latu mēnesī. Varat iedomāties, cik ilgi nav maksājusi Tatjana, lai iekrātu 280 latu lielu pamatparādu?

Katrā gadījumā jautājumam par parāda samaksas grafiku mūsu speciālisti skata individuāli. Tatjana ilgus gadus ir rīkojusies negodīgi, un tagad es redzu tikai vienu iespēju: ja viņa uzreiz samaksās pamatparādu, uzņēmums varētu lemt par kavējuma naudas anulēšanu. Taču Tatjanai pašai jābūtu iniciatīva un aktīvi jāiesaistās dialogā ar mūsu Klientu apkalpošanas centru. **K**

MAINĀM KLIMATU MĀJ

Nepareiza vēdināšana kaitē veselībai, brīdina Latvijas zinātnieks

Ilona MILLERE

Kāpēc dzīvokļa stūros rodas pelējums? Kāpēc no rīta pamostoties sāp galva? Izrādās, šim nelaimēm ir kopīga sakne – plastmasas logi, kurus mēs tā arī neesam iemācījušies pareizi lietot.

Redakcija pat vasarā bieži saņem sūdzības par mitrumu un pelējumu mājokļos. Iedzīvotāji vaino namu pārvaldes, kuras negādā par paneļu šuvju remontu. Pārvaldnieki atbild, ka šuves ir kārtībā, vainīga aukstā ārsiena. „Krājiet naudu mājas gala siltināšanai, cienījamie iemītnieki!” viņi aicina.

Vai vajag siltināt gala sienas?

Rīgas Tehniskās universitātes profesors inženierzinātņu doktors **Anatolijs Borodinecs** kopā ar mums izanalizēja abus gadījumus. Turklāt zinātnieks uzskata, ka nereti pelējumam dzīvoklī ir vēl trešais cēlonis – mūsu pašu neprasme pareizi ekspluatēt savu mājokli.

– Vai taisnība pārvaldniekam, kurš apgalvo, ka atbrīvoties no pelējuma dzīvokļos iespējams, tikai nosiltinot mājas gala sienas?

– Ja mājas ārsiena nav nosiltināta, tās iekšējās virsmas temperatūra var būt ļoti zema, gaisa un sienas iekšējās virsmas temperatūras starpība telpā var sasniegt pat 8–10 grādus. Savukārt, ja siena ir nosiltināta, temperatūras starpība ziemā nepārsniedz vienu divus grādus.

– Vai tiešām pelējums var rasties tāpēc, ka sienas dzīvoklī ir aukstas?

– Mēs jau noskaidrojām, ka nenosiltināta siena ir auksta siena. Temperatūras starpības dēļ uz tās rodas „rasas punkts”, kur veidojas kondensāts.

– Siena kļūst mitra?

– Jā. Un pēc tam uz tās veidojas pelējums. Ir liels risks, ka tā notiks, ja relatīvais mitrums sienas iekšējās virsmas rajonā pārsniedz 80% un turas šādā līmenī vairāk par nedēļu.

Cilvēkiem laiks mainīt ieradumus

– Kas dzīvoklī rada paaugstinātu mitrumu?

– Kamēr mums bija koka logu rāmji, mājokļos ieplūda āra gaiss, kas ziemā ir samērā sauss. Tas sajaucās ar dzīvokļa iekšējo gaisu, un kopējais mitrums kritās. Tagad daudzām mājām ir hermētiski plastmasas logi, tāpēc iekšējam mitrumam nav kur palikt.

– Kā rodas tik daudz mitruma?

– Ventilācijas kanāli vecajās ēkās bieži vien ir piesērējuši un nedarbojas, piedevām cilvēki žāvē veļu vannas istabās un koridoros (citas vietas jau nav), gatavo ēdienu. Vārot visparastāko zupu, gaisā var izdalīties līdz diviem litriem ūdens, sadegot kubikmetram gāzes – vēl litrs.

– Ja nosiltināsim ārsienu, tas taču nemazinās mitrumu dzīvoklī, vai ne? Tātad pelējums nekur nepazudīs...

Anatolijs Borodinecs, inženierzinātņu doktors, Rīgas Tehniskās universitātes profesors

– Siltināšana paaugstinās sienas iekšējās virsmas temperatūru, tāpēc mitrums beigs kondensēties kādās noteiktās vietās. Protams, arī pēc siltināšanas nevar dienām un naktīm karsēt tējkannu un cerēt, ka uz sienas nenosēdīsies mitrums. Bet, ja dzīvoklis tiek normāli ekspluatēts, ārsienu siltināšana tiešām līdz pret pelējumu.

Vai ir vērts likt plastmasas logus?

– Klausos jūsu teikto un saprotu, ka viss jaunums nāk no plastmasas logiem, kurus tā liela un mums iesaka. Var jau būt, ka tie pa-

Tīrs atmosfēras gaiss satur 380 ppm CO₂

Kas notiek ar jūsu veselību, ja CO₂ līmenis telpā ir virs 600–800:

Īslaicīga iedarbība
(dažas stundas):

Galvenie simptomi

- Reibonis
- Nogurums
- Galvassāpes
- Sajūta, ka trūkst gaisa
- Vāja koncentrēšanās spēja
- Nav iespējams dziļi ieelpot
- Aizdegunes iekaisums
- Miega traucējumi
- Acu iekaisums
- Karstums
- Apātija

Ilgstoša iedarbība

(regulāri, no dažām stundām līdz dažiem gadiem):

Iedarbība uz aizdeguni un elpošanas sistēmu:

- Riniti
- Sauss klepus
- Alerģijas saasināšanās
- Gļotādas sausums
- Astmas lēkmes

Miega kvalitāte:

- Bezmiegs
- Pastiprināta krākšana
- Nepietiekami ciešs miegs
- Trūkst mundruma sajūtas pēc pamošanās

Metaboliskā acidoze. Acidozes iespējamās sekas:

- Diabēts
- Asins slimības
- Sirds un asinsvadu sistēmas slimības
- Imunitātes samazināšanās
- Svara palielināšanās
- Kaulu trauslums

Negatīvas DNS izmaiņas

Reproduktīvās funkcijas pavājināšanās

ĀS!

CO ₂ līmenis (ppm)	Gaisa kvalitāte un tā ietekme uz cilvēku
Atmosfēras gaiss 300-400 ppm	Ideāls cilvēka veselībai.
400-600 ppm	Normāla gaisa kvalitāte.
līdz 600 ppm	Guļamistabām, bērnudārziem un skolām ieteicamais līmenis.
600-800 ppm	Atsevišķas sūdzības par gaisa kvalitāti.
800-1000 ppm	Biežākas sūdzības par gaisa kvalitāti.
virs 1000 ppm	Vispārējs diskomforts, vājums, galvassāpes, grūti koncentrēt uzmanību. Aug darbā pieļauto kļūdu daudzums. Sākas negatīvas DNS izmaiņas.
virs 2000 ppm	Var rasties nopietnas veselības novirzes. Krasi pieaug kļūdu daudzums darbā. 70% cilvēku nespēj koncentrēties darbam.

līdz nosargāt siltumu, taču arī nepareizu mitrumu telpā aiztur.

– Ja runājam par siltuma taupīšanu, plastmasas logi nebūs pats efektīvākais līdzeklis. Ņemsim labu padomju laikā ražotu logu, tam siltuma caurlaidības koeficients bija 2,5 vati uz kvadrātmētru. Jaunajiem logiem saskaņā ar būvniecības standartiem šis koeficients nedrīkst pārsniegt 1,8 vatus, bet praksē tiek likti logi ar 1,4 vai 1,1 vata siltuma caurlaidību. Tas nozīmē, ka ar jauno tehnoloģiju palīdzību mēs taupām tikai pusi no tā siltuma, kas izplūda caur vecajiem logiem.

– Niecīgs ietaupījums!

– Var jau arī pasūtīt logus ar siltuma caurlaidības koeficientu 0,7, bet tie būs nesalīdzināmi dārgāki. Toties plastmasas logiem ir citas priekšrocības: skaņas izolācija un hermētiskums. Caur padomju laika logiem mēs tiekam pie svaiga gaisa, kad vajag un kad nevajag. Mājoklis tiešām atdziest, un tas nav patīkami.

– Tātad tomēr ir jēga likt plastmasas logus?

– Ir, ir, tikai vajag pareizi šādus logus ekspluatēt. Dzīvokļu saimniekiem vajag mainīt ieradumus, jo pēc jauno logu ielikšanas viņi paši ir atbildīgi par telpu vēdināšanu.

Mūsu īstais ienaidnieks – ogļskābā gāze

– Pieņemsim, ka man māja arī bez vēdināšanas ir sausa. Vai vajag vērt valā jaunus hermētiskos logus?

– Tas ir obligāti! Latvijā telpu vēdināšana pēc plastmasas logu ielikšanas ir daudz svarīgāka nekā citviet Eiropā, jo pie mums vidējā dzīvojamā platība vienam cilvēkam ir 22 kvadrātmētri, Eiropā – vairāk nekā 40. Tas nozīmē, ka gaisa apjoms uz vienu iedzīvotāju mums ir samērā mazs. Mēs ātrāk piesārņojam mājokļa mikroklimatu, tāpēc

mums aktīvāk tas jāattīra ar vēdināšanas palīdzību.

– Kā tas ir – piesārņojam?

– Katrs cilvēks miera stāvoklī stundā uzņem 20–30 litru skābekļa un izelpo 18–25 litrus ogļskābās gāzes. Cilvēka izelpotajā gaisā ir 100 reizi vairāk ogļskābās gāzes nekā tīrā atmosfēras gaisā. Augsta ogļskābās gāzes koncentrācija ietekmē cilvēka veselību, rodas miegainība un trauksmes stāvoklis, galvassāpes. Ja CO₂ gaisā ir pārāk daudz, krasi mazinās darba spējas.

– Tātad uzturēties nevēdinātās telpās ir bīstami?

– Rietumos ir veikts interesants pētījums. Zinātnieki sarēķināja, cik daudz naudas mēs ietaupām uz siltuma rēķina, ja hermetizējam telpas. Otrus svaru kaunos tiek likti finansiālie zaudējumi, ko rada cilvēku darbības mazināšanās nepietiekamas svaiga gaisa pieplūdes dēļ. Sakars ir acīm redzams: jo mazāk svaiga gaisa telpās, jo vairāk cilvēki slimo.

– Ko varat ieteikt cilvēkiem, kuriem rūp mājokļa iekšējais klimats?

– Nopirkt higrometru – ierīci gaisa mitruma mērīšanai. Tiklīdz mitrums telpā pieaug līdz 70%, nepieciešama vēdināšana. Tas pasargās telpas no lieka mitruma un pelējuma rašanās. Teorētiski iespējams iegādāties arī komplektu CO₂ līmeņa mērīšanai, tikai tas maksā aptuveni 500 latu. Bet domāju, ka drīzumā tiks radīti arī mājās lietojami ogļskābās gāzes mērītāji.

– Tātad jūs galveno uzsvaru liekat uz vēdināšanu. Bet ja istabā arī bez vēdināšanas ir auksti, ko tad darīt?

– Tā tiešām ir problēma, jo namu pārvaldes bieži vien dzīvokļos uztur minimāli pieļaujamo +18 grādu temperatūru. Tad pēc vēdināšanas nākas ieslēgt elektrosildītāju, bet tas ir dārgs priekšs. Taču citas iespējas uzturēt dzīvoklī veselīgu mikroklimatu nav. Ja nu vienīgi var izmantot elektriskos gaisa sausinātājus, bet iesaku būt uzmanīgiem – tie patērē daudz elektroenerģijas. **K**

DAKTERIS STARPPANEĻU ŠUVĒM

Nevajag samierināties ar pelējumu dzīvoklī! Namu pārvaldes pienākums ir sniegt iedzīvotājiem palīdzību

Vasarā nomelnējušam dzīvokļa kaktam vēl var atņemt ar roku: iemītnieki, iespējams, vada laiku vasarnīcā, dzīvoklis šķiet silts un sauss un pelējums paneļu savienojumu vietās nelielas tik nepatīkams kā ziemā. Bet, sākoties lietavām, atkal atskan žēlabas: „Jau gadiem lūdzam namu pārvaldi glābt mūs no pelējuma, bet nekā!”

Ja dzīvoklī parādās pelējums, tad tiešām ir jāsaņem ar namu pārvaldi. Griestu un sienu nomelnēšanas cēlonis ir kāda mājas ārsienas slimība. Ja runa ir par konstrukcijas elementiem, tad remonta izdevumi jāsedz no mājas kopējā uzkrājumu fonda. Tāpēc nebaidieties, pārvaldniekam nav tiesību paziņot, ka jūsu griesti ir jūsu problēma!

Bet vai apsaimniekošanas uzņēmums vienmēr reaģē uz tādām sūdzībām? Nē. Tāpēc ka mājai, var gadīties, uzkrājumu fonda vietā ir vieni vienīgi parādi. Taču arī tādā gadījumā pārvaldnieks mājas iedzīvotāju likstas nedrīkst atstāt bez ievēribas, viņam jāieplāno remonts jaunajā sezonā, iekļaujot darbu izmaksas nākamā gada tāmē.

informēja speciālisti, šī problēma ir ātri un vienkārši atrisinājama.

– Vispirms vajag noskaidrot, kāpēc pelējums radies, – pastāstīja būvuzņēmuma A&A vadītājs **Aleksandrs Buņins**. – Iespējams, ka ziemā starppaneļu šuve ir izsalusi un paneļos radušās plaisas, bet varbūt pati siena nav pienācīgi izolēta.

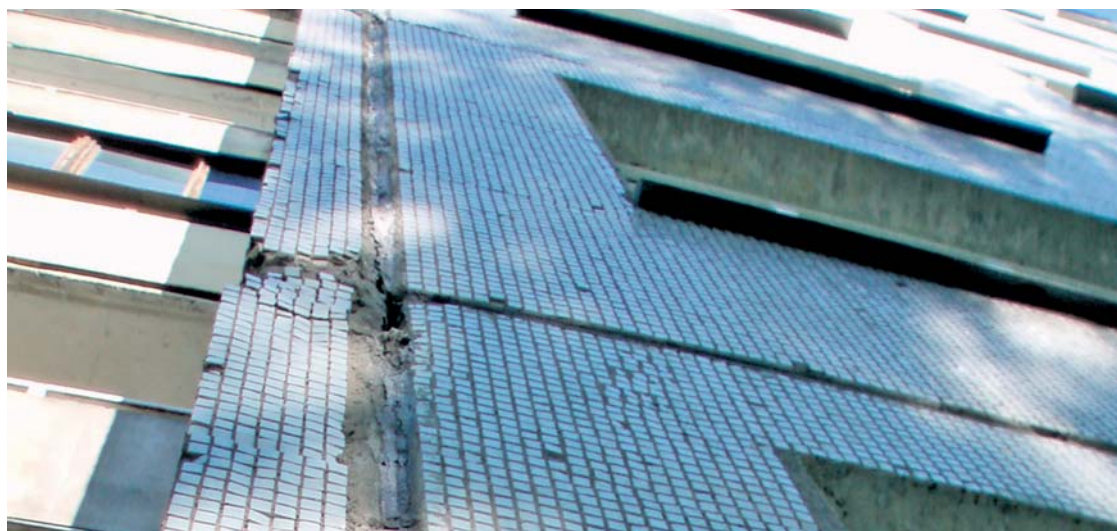
Vēlams cilvēks pats var atklāt nelaiemes cēloņus. Ja siena vairāk kļūst mitra un nomelnē ziemā, vajag nosiltināt starppaneļu šuves, bet vēl labāk – visu sienu. Ja tas nelīdz, dzīvokļa īpašniekam pašam nāksies no iekšpuses atsegt problemātisko stūri un pārliecināties, vai celtnieki nav aizmirsuši starppaneļiem ievietot siltumizolācijas slāni (diemžēl arī tā gadās).

vēl augšā ir bargāki laika apstākļi, tāpēc augstāvu dzīvokļi biežāk cieš no pelējuma.

Padomju laikā celtnieki šuves vienkārši aizpildīja ar cementu bez papildu hidroizolācijas. Visus turpmākos darbus ir veikušas namu pārvaldes. Tagad kailu cementa šuvju tikpat kā vairs nav. Ja šuve tomēr nav nosepta, tā noteikti iesūc ūdeni. Pat ja mitrums neaizkļūst līdz dzīvoklim, tas paliek panelī un bojā mājas konstrukcijas. No tā izriet, ka šuvēm pastāvīgi ir vajadzīga profilaktiskā kopšana.

– Ierodoties pēc izsaukuma, firmas A&A brigāde vispirms pārbauda šuvi, – stāsta **Aleksandrs Buņins**. – Tas, ka siena kļūst mitra, nepavisam nenozīmē, ka šuve ir sairusi. Varbūt tā vienkārši uzsūc ūdeni. Tādā gadījumā nav īpašas vajadzības šuvi atvērt, tā tikai jānokļā ar hermetizējošu līdzekli. Ar tādiem pašiem līdzekļiem glābjam bojātas plāksnes. Vairākumā gadījumu ar to pietiek.

Uzņēmums A&A starppaneļu šuvju remontu veic jebkurā augstumā. Pat-

Tādām starppaneļu šuvēm ir vajadzīga kvalitatīva palīdzība!

– Mūsu nostāja ir tāda, ka cīņa ar pelējuma rašanās cēloņiem ir viens no apsaimniekošanas uzņēmumam vispirām kārtām veicamajiem darbiem, – uzsver Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas vadītājs **Igoris Trubko**. – Ja jāizvēlas, ko darīt vispirms – apsekt un izremontēt mājas ārsienas vai, piemēram, nomainīt ārdurvis, apsaimniekotāja pienākums ir priekšroku dot pirmajam, jo ārējo apstākļu ietekmē dzīvokļos saderušās pelējuma sēnītes vistiešākajā veidā apdraud vecāku cilvēku un bērnu veselību. Tātad sūdzēties par melniem kaktiem var un vajag. Turklāt, kā mūs

Ja siena kļūst mitra pēc lietus, dzīvokļa problēmu atrisinās elementāra starppaneļu šuvju hermetizācija. Tiesa, šuve var izrādīties vesela, bet plaša radusies augšējā panelī. Tad mitrums iekļūst konstrukcijā, pa paneļa iekšējo kārtu aizsūcas līdz šuvei un no turienes iekļūst dzīvoklī. Abos gadījumos recepte ir vienkārša: bojātās vietas jāapstrādā ar speciāliem hermetizējošiem līdzekļiem.

– Mēs esam konstatējuši, ka padomju laikā celtnieki nereti izmantoja brāķa paneļus, it īpaši augšējos stāvos, – saka **Aleksandrs Buņins**. – Piedevām

laban ir pēdējais laiks veikt profilakses un atjaunošanas darbus – tie parasti jāpabeidz līdz pirmajām salnām. Neatliekams šuvju remonts iespējams arī ziemā, tad tas tiek veikts, izmantojot īpašus, ziemas apstākļiem piemērotus hermetizācijas līdzekļus.

– Ar mitrām un melnām sienām nevajag samierināties, – iesaka **Aleksandrs Buņins**, – jo bieži vien problēma ir vienkārši un lēti atrisinājama.

Pasūtīt starppaneļu šuvju un paneļu pārbaudi, profilaksi un remontu uzņēmumā A&A var pa tālruniem **67805083, 29209399**. **K**

VIEGLU GAISU JŪSU MĀJOKLĪ!

Ilona MILLERE

Bieži vien mēs nezinām, kāds ir gaisa mitruma procents dzīvoklī. Vēl vairāk, lielākā daļa cilvēku par to pat nedomā. Tostarp eksistē normas: vasarā cilvēks jūtas labi, ja gaisa mitrums ir 60–75%, ziemā – 55–70%. Bet praktiski, kā apgalvo zinātnieki, vasarā sausā laikā tas nepārsniedz 40% un ziemā ir pat 25–30%. Pazemināts mitrums kaitē mūsu elpošanas sistēmai, ādai, redzei un kopumā pašsajūtai.

Veikalā var nopirkt gaisa mitrinātāju, bet var arī mēģināt pašu spēkiem paaugstināt gaisa mitrumu dzīvoklī.

■ Iegādājieties akvāriju. Ūdens no tā iztvaikos un mitrinās gaisu. Jo plašāka ir ūdens virsma akvārijā, jo vairāk tas iztvaikos. Ja jūs uztrauc tas, ka zivtiņas ir jākopj, bet jums nav laika vai vispār šāda nodarbe nepatīk, ierīkojiet akvāriju bez zivtiņām, tikai ar ūdensaugiem. Tad tik vien to rūpju būs, kā traukā regulāri pieliet tīru, izfiltrētu ūdeni. Alternatīva akvārijam – dekoratīva strūklaciņa, tādā tagad ir pārdošanā

■ Audzējiet telpaugus ar lielām lapām – fikusus, monsteras, fatsijas, dīfēbahijas vai ar vidējām – istabas kļavas, kolejas jeb skaistnātes, marantas, radermaheras utt. Šie augi ir viegli kopjami, daudz laika un pūļu neprasīs, bet mitrinās un ar skābekli bagātinās gaisu jūsu dzīvoklī. Turklāt daudziem augiem ir vēlama apsmidzināšana, kas pats par sevi jau būs labs gaisa mitrināšanas papildelements.

■ Ziemā izlieciet uz radiatoriem slapjus dvieļus. Ja uz tiem vēl uzpiliņāsiet nedaudz ēteriskās eļļas, gūsiet dubultu labumu – mitrināsiet gaisu un

baudīsiet aromaterapijas seansu. Tikai jāatceras, ka katrai eļļai ir noteiktas īpašības, tāpēc izvēle ir atkarīga no tā, kādu efektu gaidāt – nomierinošu vai uzmundrinošu.

■ Apkures sezonas laikā jūs varat pašrocīgi sameistarot gaisa mitrinātāju. Nemetiet stiepli (piemēram, alu-mīnija) un izveidojiet rāmi, kurā var iestiprināt pudeli vai burku ar ūdeni. Izdomājiet, kā šo mitrinātāju piekārt pie radiatora (piemēram, vienā galā izveidojot tādu kā āķi). Ūdens no trauka ātri iztvaikos, neaizmirstiet to ik pa laikam papildināt. **K**

LAI LOGI MIRDZ!

Liene VARGA

Pat ne pārāk putekļains logs aiztur līdz 30% gaismas, netīri logi – pat līdz 70%. Tas, ka saules gaismas trūkums nelabvēlīgi ietekmē mūsu veselību, ir sen zināms fakts. Secinājums var būt tikai viens – logi jāmazgā vismaz divas reizes gadā, labāk būtu to darīt vēl biežāk.

Mazgāt zinātniski

Logus vislabāk mazgāt ne pārāk karstā bezvēja dienā, kad debesis ir viegli apmākušās, pretējā gadījumā saules atspulgi uz stikla neļaus jums novērtēt tā spodrību. Turklāt saulē un vējā stikli tik ātri nožūs, ka jūs nepaspēsiet noslaucīt ūdens atstātos rakstus. Tātad:

- Lai mušas neaptraipītu loga stiklus, apstrādājiet tos ar etiķi.
- Lai ziemā logi neaizsūst, norīvējiet stiklu ar glicerīna un spirta šķīdumu (attiecībā 1:20).
- Aizsalušus logus var notīrīt ar sāls šķīdumu – divas ēdamkarotes sāls uz glāzi ūdens.

Šajā posmā visdažādākie logu mazgāšanas līdzekļi ar pulverizatoru īsti nederēs. Neaizmirstiet nomazgāt rāmju augšpusi un sānus.

3. Kad lieli netīrumi likvidēti, var sākt spodrināšanu, un te nu lieti noderēs speciālie ātri iztvaikojošie mazgāšanas līdzekļi, kam pamatā ir spirts. Šķidrumu ar pulverizatoru uzsmidzina uz stikla un noslauka ar mīkstu, tīru auduma gabalu vai papīra salveti.

Pēc vecmāmiņu metodes

Avīze. Modernie mazgāšanas līdzekļi bieži atstāj pēdas, tāpēc viena otra mājasmāte joprojām izmanto vecmāmiņu paņēmienu un mitro stiklu spodrināšanai izmanto saburzītu avīzes lapu. Avīzes papīrs lieliski uzsūc mitrumu, turklāt tipogrāfijas krāsa satur svīnu, kas tirājiem stikliem piešķir īpašu mirdzumu. Šādā gadījumā jūsu logiem garantēts absolūts caurspīdīgums. Lai gan principā nevienam jums neliedz avīzes vietā izmantot virtuves papīra dvieļus, ko var nopirkt rullīšos.

Krīts. Vēl viens sens paņēmiens: vispirms stiklus mazgā ar ziepjūdeni samērcētu drānu, tā noņemot netīrumus, pēc tam pārslauka ar krīta un ūdens maisījumu (divas ēdamkarotes krīta vai zobu pulvera uz litru ūdens). Kad stikli nožuvuši, tos nospodrina ar sausu tīru drānu.

Etiķis. Nespodru un ļoti netīru stiklu mazgāšanai var izmantot siltu etiķa šķīdumu (lai stikls kļūtu spodrs, to pietiek vienkārši samitrināt). Pēc tam stiklu noskalo ar tīru ūdeni.

Linsēklu eļļa. Lai logus uzturētu tīrus, tos der laiku pa laikam norīvēt ar

linsēklu eļļā nedaudz samitrinātu mīkstu vilnas drānu un pēc tam nospodrināt ar vilnas vai kokvilnas audumu.

Cietes šķīdums (ēdamkarote cietes uz litru auksta ūdens) vai hlorkaļķa šķīdums (50 g uz litru ūdens) palīdzēs nomazgāt no logiem vecus, ilgi krājušos netīrumus.

Sāls. Ieteicams pievienot ūdenim, lai stiklus padarītu mirdzošus.

Jūs droši vien piekritīsiet, ka ir tik patīkami skatīties laukā pa tīru logu. Tad nekas jums netraucē apkārtējo pasauli ieraudzīt gluži kā no jauna. **K**

VANNA VANNA

TIKAI 2 STUNDĀS!
piegāde, uzstādīšana,
5 gadi garantija
RAŽOTS LATVIJĀ
10 GADU PIEREDZE

☎ 67243324, 26310088
www.vannavanna.lv

IZNOMĀ **Lāčplēša iela 24, k. A**

BIROJA TELPAS

CENTRĀ

IZDEVĪGAS CENAS

Tālrunis: **29720081**

PIEĒJAMAS TELPAS NO 10 LĪDZ 200 KV.M.

Akciju sabiedrība
RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS

Apsaimniekojam mājas,
kurām ir biedrības
vai pilnvarotās personas!

www.rna.lv

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv